

XXI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «УКРАЇНОЗНАВСТВО В РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСТВА В СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДОСВІД ТА ПРОБЛЕМИ» (31 ЖОВТНЯ 2013 Р., М. КИЇВ, ННДІУВІ)

Цей важливий українознавчий форум було успішно проведено в контексті реалізації фундаментальних і прикладних науково-дослідних проектів, які виконувалися в Національному науково-дослідному інституті українознавства та всесвітньої історії (далі – ННДІУВІ) упродовж 2012–2013 рр. під патронатом Міністерства освіти і науки України. Організатором конференції виступив ННДІУВІ, співорганізаторами – Інститут інноваційних технологій і змісту освіти та Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Пленарне засідання відкрив його головуючий – доктор історичних наук, професор, директор ННДІУВІ А. Чайковський, який привітав учасників і гостей конференції з початком роботи українознавчого форуму та побажав вченим-українознавцям успішного і конструктивного діалогу. Загалом під час пленарного засідання, яке тривало з 10.00 до 12.00, було виголошено 6 доповідей, а саме: «Українська народна культура в канадських преріях» (М.В. Гримич (Київ), Р.-Б. Климаш (Вінніпег, Канада), доповідь за згодою вченого виголосила М. Гримич); «Повернення Ореста Зілінського в Україну» (М.І. Мушинка (Пряшів, Словаччина), доповідь за згодою професора виголосила О. Данилюк-Кульчицька); «Епістемологія концептів українознавства» (Т.П. Усатенко (Київ)); «З історії української освіти в Бразилії» (М.В. Гримич, Л.І. Горенко, С.А. Жовтий, В.П. Коротя-Ковальська, О.Ю. Осипчук (Київ), доповідь виголосила М.В. Гримич); «Історія в контенті навчально-методичних комплектів з української мови

для загальноосвітніх навчальних закладів» (А.Ю. Пономаренко (Київ)); «Геостратегічні ідеї В. Вернадського у статтях та листуванні з українськими вченими» (Н.В. Турпак (Київ)).

Після невеликої перерви (12.00–12.30) розпочали роботу секційні засідання, які тривали з 12.30 до 16.00.

Секція 1 «Сучасне українознавство в поступі українського народу: концептуальні та теоретико-методологічні основи» (головували: д.і.н., проф. Калакура Я.С., к.і.н., доц. Токар Л.К.). Виголошено 13 доповідей. Особливу увагу привернули виступи: Бевз Т.А. (Київ) «Всеукраїнські референдуми: ініціативи і реалії у контексті українського державотворення», Калакури Я.С. (Київ) «Цивілізаційний вибір України: теоретико-методологічний підхід», Киридон А.М. (Київ) «Історична пам'ять в бутті українського народу», Краснодемської І.І. (Київ) «Системний підхід як визначальний принцип в становленні й розвитку українознавства», Петриченко К.В. (Київ) «Витоки та проголошення незалежності України (за документами Центрального державного архіву зарубіжної україніки)», Присяжної Т.М. (Київ) «Взаємозалежність освітньо-виховного і цивілізаційного розвитку сучасної України в аспекті українознавства», Сцібана О.Є. (Київ) «Екофільне природокористування в цивілізаційному поступі сучасної України», Токаря Л.К. (Київ) «Об'єктивна природа становлення українознавства як системного знання та сучасні проблеми його розвитку», Толочка Д.В. (Київ) «Самовизначення етнічних спільнот в розвитку сучасної України», Хоменка О.А. (Київ) «Концепційні

засади художньої словесності в парадигмі сучасного українознавства», Шкрібляка П.В. (Верховина, Івано-Франківська обл.) «Українознавство у розбудові Української незалежної держави», Плотникової Л.Ф. (Київ) «Мова як важливий чинник самопізнання і самотворення українського народу», Губського С.І. (Київ) «Світоглядні та суспільно-політичні питання у формуванні Збройних сил України: історичний досвід та проблеми», Єрмашова Т.В. (Київ) «Спадщина С.Єфремова у становленні та розвитку українознавства».

Секція 2 «Українознавчі дослідження вітчизняних етнічних, державотворчих, націєтворчих і культуротворчих процесів» (головували: д.і.н, проф. Баран В.Д., к.і.н. Фігурний Ю.С.). Виголошено 9 доповідей учасників секції: Барана В.Д. (Київ) «У пошуках джерел українського народу», Воропаєвої Т.С. (Київ) «Динаміка розвитку національної та цивілізаційної ідентичності громадян України (1991–2013)», Горенко Л.І. (Київ) «Культурологічні детермінанти українознавчої науки», Доценка В.О. (Ірпінь, Київська обл.) «Єврейська меншина українських губерній Російської імперії в кінці XIX – на по-

чатку XX ст.», Зарецького О.В. (Київ) «Українське шістдесятництво в культурологічному, історичному та мистецькому вимірах», Кухар В.В. (Київ) «Перспективи розвитку неформальних субкультур в Україні у XXI ст.», Фігурного Ю.С. (Київ) «Основні проблеми українського етнодержавонацієтворення на зламі століть (кінець XVI – початок XVII ст.)», Чиркова О.А. (Київ) «Дослідження Вікіпедії як явища історії України і світу у ННДІУВІ», Ятченка В.Ф. (Київ) «Морально-психологічний вимір Голодомору 1932–1933 рр. в контексті сучасних українознавчих студій».

Секція 3 «Розвиток періодичних українознавчих видань в Україні та за її межами, проблеми і перспективи та інноваційна діяльність державних науково-дослідних установ» (головували завідувачі відділів Варзар Т.М., Ренке Т.Л.). Виголошено 11 доповідей. Особливу увагу привернули виступи: Ренке Т.Л. (Київ) «Розвиток періодичних українознавчих видань в Україні: проблеми і перспективи (ISSN, SCOPUS)», Гончарук В.А. (Умань, Черкаська обл.) «Краєзнавча діяльність науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю» в контексті дослідження Східного Поділля», Гук Л.Л. (Київ) «Дизайнерська освіта в сучасній Україні: нові концептуальні підходи», Зайцевої І.В. (м. Ірпінь, Київська обл.) «Особливості формування культурологічної компетентності студентів в умовах зміни освітніх парадигм», Калити О.П. (м. Ірпінь, Київська обл.) «Комунікація і культурогенез сучасності: метафора суб'єктивності», Литвиненко О.В. (Київ) «Розвиток інформаційного суспільства в Україні», Олійника О.М. (Харків) «Реформування в сфері праці в Україні в 1991–2013 рр.», Петькун С.М. (Київ) «Глобалізація як культуротворча парадигма сучасного суспільства», Проданюка Ф.М. (Київ) «Діяльність Тимчасового Комітету для заснування Національної Бібліотеки Української Держави в Києві», Циганок О.О. (Умань) «Основні етапи пошукової українознавчої роботи студентів-філологів

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини», Яремчука В.В. (Умань) «Проблемна лекція з українознавства як засіб професійного розвитку майбутніх студентів філологічного факультету».

Секція 4 «Знання про Україну та українців у сучасних зарубіжних всесвітньо-історичному та загальному гуманітарному дискурсах» (голова: к.і.н. Дідух Л.В., секретар: к.і.н. Іванченко О.Г.). Виголошено 6 доповідей учасників секції: Данилюк-Кульчицької О.П. (Київ) «Розвиток знань про Україну та українців у сучасних словацьких наукових центрах», Дідух Л.В. (Київ) «Науково-дослідний проект ННДІУВІ «Знання про Україну та українців у змісті та структурі зарубіжної системи історичної освіти», Іванченко О.Г. (Київ) «Репрезентація українознавчих знань в системі

національної освіти Республіки Хорватія», Ілюк Т.В. (Київ) «Розвиток українознавчих студій на теренах Грецької Республіки: стан, проблеми та перспективи (1991–2013 рр.)», Росицького В.С. (Київ) «Дослідження повсякдення української діаспори в Росії», Шевченко Т.М. (Київ) «Німецька україністика сьогодні: дослідні центри, навчальні заклади, інформаційні ресурси».

У рамках міжнародної конференції були проведені два круглих столи. На першому круглому столі на тему **«Викладання українознавства в загальноосвітніх навчальних закладах у проекції освітніх реформ»** (співголови: Чайковський А.С., д. і. н., проф., директор ННДІУВІ, Удод О.А., чл.-кор. НАПНУ, д. і. н., проф., директор ІІТЗО, Левітас Ф.Л., д. і. н., проф., завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти і виховання ІППО КУ ім. Б. Грінченка, модератор Пономаренко А.Ю., к. філол. н., завідувач відділу української філології ННДІУВІ) було виголошено 13 доповідей, зокрема, такі: Присяжна Т.М. (Київ) «Програми з українознавства для початкової школи», Фесік О.І. (Київ) «Програми з українознавства для 5–11 класів у проекції вимог до нових Держстандартів», Жембровська А.М. (Київ) «Навчально-методичне забезпечення курсу українознавства в початковій школі», Шинкарук Н.І. (Київ) «Навчально-методичне забезпечення курсу українознавства в основній школі», Беззуб Ю.В. (Київ) «Українознавство в загальноосвітніх навчальних закладах м. Києва», Мартинець Л.А. (Донецьк) «Українознавство як інтегрований навчально-виховний предмет у загальноосвітньому навчальному закладі: досвід та перспективи викладання», Мінченко Т.А. (Чернівці) «Українознавча спрямованість освіти й виховання (з досвіду роботи педагогічних колективів Чернівецької області)», Головай І.А. (Київ) «Курс українознавства і сучасна школа», Дерев'янченко Н.М., Кузьменко Р.П. (Донецька обл.) «Українознавство в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів Великоновосілківського району Донецької області», Авілова О.В. (Донецька обл.) «Вивчення українознавства – запорука розвитку життєтворчих компетентностей

учнів», Лавренчук Т.С. (Київ) «Напрями та форми українознавчої роботи в загальноосвітньому навчальному закладі», Коміренко Л.І. (Київ) «Роль українознавства і відродження національних традицій у посиленні ефективності громадянського виховання учнів».

На другому круглому столі **«Україна В.І. Вернадського (до 150-річчя з дня народження В.І. Вернадського)»** (співголови:

д. філос. н. Крисаченко В.С., к. політ. н. Дідик О.Д., секретар: ст. лаб. Гула В.Д.) було виголошено 11 доповідей і 10 повідомлень. Особливу увагу привернули виступи таких учасників круглого столу: Піскун В.М. (Київ) «Листи В.І. Вернадського до сина: роздуми про Україну», Ємець Т.М. «Система українознавства В.І. Вернадського», Чиркова О.А. (Київ) «Володимир Вернадський у найбільшій, вільній, багатомовній веб-енциклопедії – «Вікіпедії», Крисаченко В.С. (Київ) «Цивілізаційна концепція В.І. Вернадського», Воропаєвої Т.С. (Київ) «Смисли і набутки цивілізаційного поступу України», Гули В.Д. (Київ) «В.І. Вернадський про перемогу сил Розуму», Дякової О.В. (Київ) «В.І. Вернадський у світі української діаспори», Іщенко Ю.А. (Київ) «Проблема початку і вічності життя в розмислах В.І. Вернадського», Коткової М.В. (Київ) «Інноваційний потенціал медіа-культурних практик в гуманітарній сфері», Лісовського С.А. (Київ) «Концепція сталого розвитку: виміри і перспективи», Лебедевої Ю.О. (Київ) «М. Грушевський – В. Вернадський: розбудова української науки», Мостяєва О.І. (Київ) «Геополітичні складові цивілізаційного образу України», Овчаренко В.В. (Київ) «Ноосферні референції проблеми Ренесансу», Позднякова В.М. (Київ) «Геоетика в ноосферній концепції В.І. Вернадського», Попова М.В. (Київ) «Людяність як даність», Солобай Ю.В. (Київ) «Відкритість природного світу людині: методологічні роздуми», Терлецького В.М. (Київ) «Вернадський і Кант», Толочка Д.В. (Київ) «Українське питання в поглядах В.І. Вернадського».

Таким чином, під час Міжнародної науково-практичної конференції «Українознавство в розбудові незалежної України та розвитку українства в сучасному світі: досвід та проблеми» було заслухано понад 80 доповідей і повідомлень учасників українознавчого форуму з України, Словаччини і Канади. Учасники конференції успішно обговорили нагальні теоретичні і науково-практичні проблеми українознавства в розбудові незалежної України та розвитку українства в сучасному світі.

Юрій ФІГУРНИЙ

кандидат історичних наук,
завідувач відділу української етнології
ННДІУВІ